FÖRSLAG TILL AVGÖRANDE AV GENERALADVOKAT PHILIPPE LÉGER

föredraget den 13 mars 2001 [1]

1. Genom denna talan med stöd av artikel 173 i EG-fördraget (nu artikel 230 EG i ändrad lydelse) har Konungariket Nederländerna och Nederländska Antillerna [2] yrkat att domstolen skall ogiltigförklara rådets förordning (EG) nr 1036/97 av den 2 juni 1997 om införande av skyddsåtgärder mot import av ris med ursprung i utomeuropeiska länder och territorier, [3] och förplikta rådet att ersätta rättegångskostnaderna.

I — Tillämpliga bestämmelser och förfarandet i målen C-301/97 och C-452/98

EG-fördraget

2. Enligt artikel 3 r i EG-fördraget (nu artikel 3.1 s EG i ändrad lydelse) skall gemenskapens verksamhet innefatta associering av utomeuropeiska länder och territorier (nedan kallade ULT) i syfte att öka handeln och gemensamt främja den ekonomiska och sociala utvecklingen.

3. Enligt artikel 227.3 i EG-fördraget (nu artikel 299.3 EG i ändrad lydelse) skall de ULT som anges i bilaga IV till fördraget, inbegripet Nederländska Antillerna, omfattas av associeringsordningen.

4. Enligt artikel 131 andra stycket i EG-fördraget (nu artikel 182 andra stycket EG i ändrad lydelse) skall syftet med associeringen vara att främja den ekonomiska och sociala utvecklingen i ULT och upprätta nära ekonomiska förbindelser mellan dem och gemenskapen som helhet.

5. I artikel 132.1 i EG-fördraget (nu artikel 183.1 EG) anges att medlemsstaterna i handeln med ULT skall tillämpa samma regler som de enligt detta fördrag tillämpar inbördes.

1 — Originalspråk: franska.

2 — Nedan kallade sökanden eller Nederländska Antillerna.

3 — EGT L 151, s. 8 (även kallad den omtvistade förordningen eller den angripna förordningen).

6. Artikel 133.1 i EG-fördraget (nu artikel 184.1 EG i ändrad lydelse) stadgar att tullar vid import till medlemsstaterna av varor med ursprung i ULT skall avvecklas fullständigt, vilket skall ske i takt med att tullarna mellan medlemsstaterna gradvis avvecklas enligt bestämmelserna i detta fördrag.

7. I artikel 134 i EG-fördraget (nu artikel 185 EG) föreskrivs att om tullnivån för varor från tredje land vid import till ett land eller territorium vid tillämpning av bestämmelserna i artikel 133.1 kan orsaka omläggning i handeln till nackdel för en medlemsstat, får denna begära att kommissionen föreslår övriga medlemsstater nödvändiga motåtgärder.

8. Enligt artikel 136 i EG-fördraget (nu artikel 187 EG i ändrad lydelse) skall rådet anta bestämmelser om de närmare riktlinjerna för och förfarandet vid ULT:s associering med gemenskapen. Sådana bestämmelser har senast fastställts genom rådets beslut 91/482/EEG av den 25 juli 1991 om associering av de utomeuropeiska länderna och territorierna med Europeiska ekonomiska gemenskapen. [4]

4 — EGT L 263, s. 1; svensk specialutgåva, område 11, volym 18, s. 3 (nedan kallat ULT-beslutet).

ULT-beslutet

9. Enligt artikel 101.1 i ULT-beslutet skall varor med ursprung i ULT importeras till gemenskapen utan tullar eller avgifter med motsvarande verkan.

10. Med stöd av artikel 1 i bilaga 2 till ULT-beslutet anses varor ha sitt ursprung i ULT om de antingen helt har producerats där eller i tillräcklig grad behandlats eller bearbetats där.

11. Enligt artikel 2.1 b i bilaga 2 till ULT-beslutet skall som varor helt producerade i ULT anses "vegetabiliska produkter, skördade inom dessa".

12. Enligt artikel 3.1 i nämnda bilaga anses icke-ursprungsmaterial vara tillräckligt bearbetade eller behandlade när den erhållna varan klassificeras under en annan rubrik än den under vilken alla de använda icke-ursprungsmaterial som används vid tillverkningen klassificeras.

13. I artikel 3.3 i bilaga 2 till ULT-beslutet förtecknas de verksamheter som anses som otillräcklig bearbetning eller behandling för att tilldelas status som en vara med ursprung i ULT.

14. I artikel 6.2 i nämnda bilaga stadgas följande:

"När varor som helt framställs inom gemenskapen eller AVS-staterna bearbetas eller behandlas i ett ULT skall de anses som helt framställda i ULT" (den så kallade regeln om kumulation av ursprung mellan AVS och ULT).

15. Enligt artikel 109.1 i ULT-beslutet får kommissionen vidta eller bemyndiga en medlemsstat att vidta skyddsåtgärder, om tillämpningen av beslutet resulterar i allvarliga störningar i en ekonomisk sektor inom gemenskapen eller inom en eller flera av dess medlemsstater, eller om den resulterar i att deras externa ekonomiska stabilitet äventyras eller att det uppstår svårigheter som kan leda till en försämring inom en sektor av gemenskapens verksamhet eller i en region inom gemenskapen. Kommissionen måste i sådant fall följa det förfarande som fastställts i bilaga 4 till ULT-beslutet.

16. Enligt artikel 109.2 i ULT-beslutet skall prioritet ges åt sådana åtgärder som så litet som möjligt stör associeringen och gemenskapens funktion. Dessa åtgärder skall inte överskrida gränserna för vad som är strikt nödvändigt för avhjälpande av de svårigheter som har uppstått.

17. Enligt artikel 1.5 och 1.7 i bilaga 4 till ULT-beslutet får en medlemsstat hänskjuta kommissionens beslut om att införa skyddsåtgärder till rådet inom 10 arbetsdagar efter mottagandet av underrättelsen om beslutet. I ett sådant fall får rådet med kvalificerad majoritet anta ett avvikande beslut inom 21 arbetsdagar.

1994 års allmänna överenskommelse om tullavgifterna och handeln [5]

18. I artikel XIX a i GATT 1994 stadgas att om, till följd av oförutsedd utveckling, en vara importeras till en avtalsslutande parts område i så ökade kvantiteter och under sådana förhållanden att inhemska producenter av varor av samma slag eller

5 — Rådets beslut 94/800/EG av den 22 december 1994 om att i frågor som hör till dess befogenhet för Europeiska gemenskapens räkning sluta avtal från multilaterala förhandlingar i Uruguayrundan (1986—1994) (EGT L 336, s. 1 (nedan kallat GATT 1994)).

direkt konkurrerande varor därigenom förorsakas eller hotar att förorsakas allvarlig skada, har denna avtalspart möjlighet att vidta skyddsåtgärder.

Avtalet om skyddsåtgärder

19. Avtalet om skyddsåtgärder [6] är ett av de multilaterala avtal om handeln med varor som slutits inom ramen för världshandelsorganisationen. [7] I artikel 7.5 stadgas att ingen skyddsåtgärd får återinföras mot importen av en vara som har varit föremål för en sådan åtgärd, som vidtagits efter ikraftträdandet av WTO-avtalet, under lika lång tid som en sådan åtgärd tidigare har tillämpats, under förutsättning att perioden av icke-tillämpning uppgår till minst två år.

Förordning (EG) nr 764/97 [8]

20. Kommissionen, som ansåg att de allvarliga störningar som hade konstaterats inom gemenskapens marknad för ris samt risken för en betydande försämring för denna näringslivssektor som hade gjort det nödvändigt att anta förordning (EG) nr 304/97 [9] ännu inte hade avlägsnats, antog den 23 april 1997 förordning nr 764/97.

21. Enligt förordning nr 764/97 skulle importen till gemenskapen av ris med KN-nummer 1006, med ursprung i ULT, befrias från tullavgift mellan den 1 maj och den 30 september 1997 vad gäller följande kvantiteter:

a) 10 000 ton ris med ursprung i Montserrat samt Turks- och Caicosöarna, och

b) 59 610 ton ris med ursprung i övriga ULT. Denna kvot avser till största delen Nederländska Antillerna.

6 — Multilaterala förhandlingar i Uruguayrundan (1986—1994) — Bilaga 1 — Bilaga 1A — Avtal om skyddsåtgärder (WTO-GATT 1994) (EGT L 336, s. 184; svensk specialutgåva, område 11, volym 38, s. 186).

7 — Nedan kallad WTO.

8 — Kommissionens förordning av den 23 april 1997 om införande av skyddsåtgärder mot import av ris med ursprung i utomeuropeiska länder och territorier (EGT L 112, s. 3).

9 — Rådets förordning av den 17 februari 1997 om införande av skyddsåtgärder mot import av ris med ursprung i utomeuropeiska länder och territorier (EGT L 51, s. 1). Denna förordning har i två fall varit föremål för talan om ogiltigförklaring som jag har undersökt och som denna dag har föredragits i ett gemensamt förslag till avgörande (målen C-110/97 och C-451/98).

Förordning nr 1036/97

22. Den omtvistade förordningen ersätter och upphäver förordning nr 764/97.

23. Rådet antog denna förordning till följd av den talan som den spanska regeringen och Förenade kungarikets regering väckt i enlighet med artikel 1.5 i bilaga 4 till ULT-beslutet. I dessa mål yrkades en ändring av kommissionens beslut till förmån i synnerhet för de ULT som har minst utvecklade ekonomier.

24. Rådet gick med på dessa yrkanden på så sätt att volymen av kvoterna som totalt förblev desamma fördelades annorlunda mellan berörda ULT. I artikel 1 i den omtvistade förordningen föreskrivs nämligen att importen till gemenskapen av ris med KN-nummer 1006, med ursprung i ULT och som är befriat från tullavgift, mellan den 1 maj och den 30 november 1997 skall begränsas till följande kvantiteter:

a) 13 430 ton ris med ursprung i Montserrat samt Turks- och Caicosöarna, och

b) 56 180 ton ris med ursprung i övriga ULT.

25. Enligt artikel 8 träder förordning nr 1036/97 i kraft samma dag som den offentliggörs i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning* och skall tillämpas från och med den 1 maj till och med den 30 november 1997.

26. Konungariket Nederländerna har den 20 augusti 1997 väckt talan om ogiltigförklaring av förordning nr 1036/97.

27. Sökanden har parallellt den 11 juni 1997 väckt talan hos Europeiska gemenskapernas förstainstansrätt om ogiltigförklaring av den nämnda förordningen. Genom beslut av den 16 november 1998 förklarade förstainstansrätten att den avstår från fortsatt handläggning av detta mål till förmån för domstolen.

II — De faktiska omständigheterna i målen C-301/97 och C-452/98

Marknaden för ris i gemenskapen

28. Det finns huvudsakligen tre olika rissorter: rundkornigt ris, halvlångkornigt ris

(även kallat Japonicaris) och långkornigt ris (även kallat Indicaris). Endast Japonicaris och Indicaris konsumeras i gemenskapen.

29. Risproducerande länder i gemenskapen är huvudsakligen Frankrike, Spanien och Italien. Det är i huvudsak Japonicaris som odlas i dessa länder. Denna produktion ger ett produktionsöverskott. Gemenskapen producerar däremot inte Indicaris i tillräcklig mängd för att tillfredsställa de egna behoven. Detta är skälet till att gemenskapen via ett tillfälligt arealbidrag har uppmuntrat gemenskapsproducenterna att utöka odlingen av Indicaris.

30. De olika rissorterna måste bearbetas för att kunna konsumeras. Det finns fyra bearbetningsled. Enhetsvärdet för riset ökar efter varje led i bearbetningen. Bearbetningsledet anges således alltid tillsammans med priset eller avgiften som läggs på riset.

31. Man gör i allmänhet skillnad mellan fyra bearbetningsled:

— paddyris: riset som sådant efter skörden. Det kan fortfarande inte konsumeras,

— brunt ris [10]: ris från vilket skalet har tagits bort. Det kan konsumeras men genomgår oftast en senare behandling,

— delvis slipat ris [11]: ris från vilket en del av fruktväggen har tagits bort. Det utgör en halvfärdig produkt som i allmänhet säljs i syfte att genomgå ytterligare behandling och inte för att konsumeras,

— helt slipat ris [12]: ris som är helt och hållet behandlat eftersom skalet och fruktväggen helt har avlägsnats.

32. Gemenskapen producerar endast helt slipat ris. Nederländska Antillerna däremot producerar endast delvis slipat ris. Det delvis slipade riset från Nederländska Antillerna måste således genomgå ytterligare behandling för att kunna konsumeras i gemenskapen.

10 — Även kallat skalat ris, cargoris eller fullkornsris.
11 — Även kallat delvis polerat ris.
12 — Även kallat polerat ris.

III — Upptagande till sakprövning av Konungariket Spaniens intervention och av Nederländska Antillernas talan i mål C-452/98

33. Sökandens grunder och yrkanden i mål C-452/98 liknar påtagligt dem som den nederländska regeringen har framfört i mål C-301/97. Då Nederländska Antillerna har väckt frågan huruvida Konungariket Spaniens intervention och deras egen talan kan upptas till sakprövning skall dessa frågor, som under alla omständigheter måste undersökas av domstolen *ex officio*, undersökas först.

Sökandens argument

34. Sökanden har *inledningsvis* hävdat att Konungariket Spaniens interventionsansökan skall avvisas på grund av att Konungariket Nederländerna har ratificerat fördraget om Spaniens anslutning enbart med avseende på Holland. Härav följer enligt sökanden att det inte föreligger något gemenskapsrättsligt samband mellan Nederländska Antillerna och Konungariket Spanien.

35. När det gäller den egna talan har sökanden gjort gällande att den kan upptas till sakprövning dels i enlighet med bestämmelserna i artikel 173 andra, tredje och fjärde styckena i fördraget, dels i enlighet med den nederländska regeringens deklaration i bilaga 8 till ULT-beslutet. [13]

36. Sökanden anser *i första hand* att dess ställning som ULT ger den möjlighet att yrka ogiltigförklaring av den omtvistade förordningen med stöd av artikel 173 andra stycket i fördraget utan att sökanden måste visa att den direkt och personligen berörs av den nämnda förordningen.

37. Enligt sökanden har Nederländska Antillerna, i deras egenskap av ULT enligt bilaga 4 till fördraget, direkt tilldelats rättigheter och skyldigheter genom fördraget. Det är på grund av dessa befogenheter som sökanden har gjort anspråk på rätten att väcka talan med stöd av artikel 173 andra stycket i fördraget.

38. Sökanden har hävdat att Nederländska Antillerna och Aruba i enlighet med ingressen till Konungariket Nederländernas stadga har antagit en rättsordning "i vilken de självständigt försvarar sina egna intressen". [14] Sökanden har noterat att Konungariket Nederländernas intressen inte alltid står i överensstämmelse med sökandens. [15] Rätten att väcka talan med stöd av bestämmelserna i artikel 173 andra stycket i

13 — Nedan kallad deklarationen.

14 — Punkt 26 i sökandens replik.

15 — Sökanden har till exempel erinrat om att Konungariket Nederländerna, mot Nederländska Antillernas uttryckliga vilja, den 6 oktober 1997 godkände en ändring av ULT-beslutet varigenom importen av ris från Antillerna begränsades till 160 000 ton per år.

fördraget måste av den anledningen tillerkännas sökanden oberoende av den rätt som den nederländska regeringen tillerkänns.

39. Sökanden har likaså gjort gällande att dess talerätt med stöd av artikel 173 andra stycket i fördraget visas av det faktum att endast medlemsstaterna, med undantag av ULT, har möjlighet att enligt artikel 1.5 i bilaga 4 till ULT-beslutet begära att rådet skall revidera de av kommissionen vidtagna skyddsåtgärderna.

40. Det faktum att Nederländska Antillerna enligt deklarationen tillerkänns en särskild autonomi inom Konungariket Nederländerna talar enligt sökanden dessutom för att det föreligger en självständig rätt för sökanden att väcka talan inför domstol mot åtgärder som vidtagits med stöd av bestämmelserna i nämnda beslut.

41. Sökanden anser slutligen att domen av den 22 maj 1990 i målet parlamentet mot rådet kan tillämpas analogt.[16] Sökanden avser nämligen att, på samma sätt som parlamentet i det ovannämnda målet, genom sin åtgärd skydda de befogenheter som tillerkänts sökanden genom fördraget, nämligen rätten till fritt tillträde till gemenskapens marknad och skyddet av intressena inom en viktig sektor av dess ekonomi.

42. Sökanden har *i andra hand* yrkat att det skall fastställas att dess talan kan upptas till sakprövning enligt bestämmelserna i artikel 173 fjärde stycket i fördraget.

43. I dessa bestämmelser uppställs enligt sökanden inte något annat villkor än innehav av status som juridisk person.[17] Detta villkor är uppfyllt, eftersom sökanden enligt nederländsk nationell rätt ges denna status samt rätten att väcka talan för att försvara sina egna intressen.

44. Sökanden har gjort gällande att Nederländska Antillerna är direkt och personligen berört av den omtvistade förordningen.

45. Det förhållandet att den omtvistade förordningen förorsakat direkt skada visas av det faktum att medlemsstaterna genom förordningen inte lämnas något utrymme för skönsmässig bedömning för dess genomförande och av att en betydande sektor av Nederländska Antillernas ekonomi, nämligen rissektorn som år 1996 motsvarade 0,9 procent av bruttonationalprodukten, utsätts för allvarliga restriktioner genom förordningen.

16 — Mål C-70/88 (REG 1990, s. I-2041; svensk specialutgåva, volym 10, s. 425).

17 — Punkt 24 i repliken.

46. Sökanden har dessutom skadats personligen av den omtvistade förordningen, eftersom den får den verkan att handeln med varor från ULT till gemenskapen begränsas. Eftersom Nederländska Antillerna anges i bilaga 4 till fördraget i deras egenskap av ULT som berörs av bestämmelserna i fjärde delen av fördraget, [18] skall artiklarna 227.3 och 131.1 i fördraget samt ULT-beslutet tillämpas på dem. Sökanden har därav dragit slutsatsen att ULT utgör en begränsad grupp av rättssubjekt.

47. Det följer enligt sökanden dessutom av bestämmelserna i artikel 109 i ULT-beslutet, som ligger till grund för den omtvistade förordningen, att kommissionen skall ta hänsyn till vilka följder den planerade rättsakten kan få på ULT:s ekonomier. Eftersom Nederländska Antillerna definitivt exporterar den största kvantiteten ris med ursprung i ULT till gemenskapen och rådet vid den tidpunkt då förordningen antogs kände till att praktiskt taget allt ris med ursprung i ULT kommer från Nederländska Antillerna, måste därav den slutsatsen dras att Nederländska Antillerna personligen berörs av den omtvistade förordningen.

48. Sökanden har vid sammanträdet gjort gällande att förstainstansrätten genom dom av den 10 februari 2000 i de förenade målen Nederländska Antillerna mot kommissionen [19] i liknande mål [20] ansåg att talan som väckts av Nederländska Antillerna kunde upptas till sakprövning med stöd av artikel 173 fjärde stycket i fördraget. Sökanden har yrkat att domstolen skall godta de grunder och argument som framförts såväl inför förstainstansrätten som inför domstolen till stöd för att talan skall upptas till sakprövning. I annat fall har sökanden anmodat domstolen att ansluta sig till förstainstansrättens resonemang i det ovannämnda målet.

Bedömning

Huruvida Konungariket Spaniens interventionsansökan kan upptas till sakprövning

49. Medlemsstaterna har i enlighet med artikel 37 första stycket i EG-stadgan för domstolen rätt att intervenera i alla tvister inför domstolen. Medlemsstaterna tillerkänns denna rätt på grund av deras ställning som parter till fördraget. Medlemsstaterna har i den egenskapen ett berättigat intresse av att få saken prövad för att försvara villkoren i avtalet som de har anslutit sig till. Denna ställning av "privilegierad" sökande ger dem på så sätt möjlighet att dra fördel av att de obestridligen förmodas ha ett befogat intresse av att få saken prövad och att de förmodas ha talerätt.

18 — I vilken reglerna för associering av ULT definieras.

19 — De förenade målen T-32/98 och T-41/98 (REG 2000, s. II-201).

20 — Det handlade om talan om ogiltigförklaring av två förordningar av kommissionen om införande av särskilda skyddsåtgärder avsedda att begränsa importen av ris med KN-nummer 1006 med ursprung i ULT.

50. Nederländska Antillernas uppfattning att Konungariket Spanien inte skulle anses ha talerätt i en process som ställer Nederländska Antillerna mot gemenskapen, eftersom fördraget om Konungariket Spaniens anslutning har ratificerats av Konungariket Nederländerna endast med avseende på Holland, kan således inte godtas utan att artikel 37 första stycket i EG-stadgan för domstolen berövas sin verkan. Om ett sådant resonemang skulle godtas skulle det nämligen innebära att bestämmelser i nationell rätt kan begränsa utövandet av en rättighet som följer av fördraget.

51. Jag anser följaktligen att domstolen skall förklara att Konungadömet Spaniens interventionsansökan kan upptas till sakprövning.

Huruvida Nederländska Antillernas talan, som grundas på artikel 173 andra stycket i fördraget, kan upptas till sakprövning

52. Det skall först erinras om att artikel 173 i fördraget uttömmande anger

— karaktären av de rättsakter mot vilka det är möjligt att väcka talan för kontroll av lagenligheten samt de institutioner som har antagit dem (första stycket), [21]

— de personer som har behörighet att väcka talan om kontroll av lagenligheten av dessa rättsakter och villkoren för att en sådan talan kan upptas till sakprövning (andra, [22] tredje [23] och fjärde [24] styckena),

— de grunder som kan åberopas för detta ändamål (andra stycket),

— preklusionsfristen (femte stycket).

53. Det framgår av ordalydelsen i artikel 173 andra stycket i fördraget att endast

21 — I detta stycke stadgas att "[d]omstolen skall granska lagenligheten av de rättsakter som antas av Europaparlamentet och rådet gemensamt, av rådet, av kommissionen eller av ECB och som inte är rekommendationer och yttranden, samt sådana rättsakter som antas av Europaparlamentet och som skall ha rättsverkan i förhållande till tredje man".

22 — I vilket föreskrivs att "[f]ör detta ändamål skall domstolen vara behörig att pröva talan som väcks av en medlemsstat, av rådet eller av kommissionen rörande bristande behörighet, åsidosättande av väsentliga formföreskrifter, åsidosättande av detta fördrag eller av någon rättsregel som gäller dess tillämpning eller rörande maktmissbruk".

23 — I vilket anges att "[d]omstolen skall på samma villkor vara behörig att pröva en talan som Europaparlamentet eller ECB väcker för att tillvarata sina rättigheter".

24 — I detta stycke föreskrivs att "[v]arje fysisk eller juridisk person får på samma villkor väcka talan mot ett beslut som är riktat till honom eller mot ett beslut som, även om det utfärdats i form av en förordning eller ett beslut riktat till en annan person, direkt och personligen berör honom".

medlemsstaterna, rådet och kommissionen automatiskt och allmänt har talerätt och att de har ett berättigat intresse av att få saken prövad och kräva ogiltigförklaring. Dessa "privilegierade" sökanden behöver med andra ord inte visa att de har talerätt eller att de har ett berättigat intresse av att få saken prövad för att kräva ogiltigförklaring av rättsakter som antagits av gemenskapens institutioner och som skall ha rättsverkan i förhållande till tredje man. Sökandena förmodas obestridligen ha ett berättigat intresse av att få saken prövad.[25] Det förefaller vara naturligt att tillerkänna dessa sökanden ett sådant privilegium. Då medlemsstaterna är parter till fördraget är det nämligen uppenbart att de har intresse av att försvara lydelsen i ett avtal som de har anslutit sig till. Kommissionens intresse är likaså uppenbart med avseende på de funktioner som "fördragets väktare"[26] som kommissionen tillskrivs genom fördraget i enlighet med bestämmelserna i artikel 155 i EG-fördraget (nu artikel 211 EG). I sin egenskap av institution med uppgift att i enlighet med bestämmelserna i artikel 145 i EG-fördraget (nu artikel 202 EG) säkerställa att målen för fördraget uppnås styrker rådet på samma sätt *de jure* intresset av att iaktta gemenskapsrättens legalitet.

54. Härav måste slutsatsen dras att Nederländska Antillerna för att kunna göra anspråk på att bestämmelserna i artikel 173 andra stycket skall tillämpas måste visa att de är en medlemsstat eller en gemenskapsinstitution som allmänt och automatiskt har talerätt, det vill säga rådet eller kommissionen.

55. Det är uppenbart att Nederländska Antillerna inte är en gemenskapsinstitution.

56. Egenskapen som "medlemsstat" i den mening som avses i fördraget, och särskilt bestämmelserna om domstolsprövning, avser enbart regeringarna i de medlemsstater som ingår i Europeiska gemenskaperna, med undantag av regeringar för regioner eller autonoma gemenskaper, oavsett omfattningen av den behörighet som de har tilldelats.[27]

57. "Att tillåta motsatsen skulle", enligt domstolen, "skada den institutionella jämvikt som föreskrivs i fördragen, en jämvikt som bland annat avser att bestämma under vilka villkor som medlemsstaterna, det vill säga de stater som har skrivit under de ursprungliga fördragen och anslutningsfördragen, kan delta i gemenskapsinstitutionernas verksamhet. Europeiska gemenskaperna kan nämligen inte anses utgöras av ett större antal medlemsstater än det antal stater mellan vilka gemenskaperna har ingåtts".[28]

25 — Se i det avseendet Canedo, M., "L'intérêt à agir dans le recours en annulation du droit communautaire" ("Berättigat intresse av att få saken prövad i en talan om ogiltigförklaring i gemenskapsrätten"), *Revue trimestrielle de droit européen*, juli—september 2000, s. 451.

26 — Se särskilt dom av den 15 september 1994 i mål C-146/91, KYDEP mot rådet och kommissionen (REG 1994, s. I-4199), punkt 30, av den 11 augusti 1995 i mål C-431/92, kommissionen mot Tyskland (REG 1995, s. I-2189), punkterna 21 och 22, och av den 21 januari 1999 i mål C-207/97, kommissionen mot Belgien (REG 1999, s. I-275), punkt 24.

27 — Se särskilt domstolens beslut av den 21 mars 1997 i mål C-95/97, Région wallonne mot kommissionen (REG 1997, s. I-1787), punkt 6, och av den 1 oktober 1997 i mål C-180/97, Regione Toscana mot kommissionen (REG 1997, s. I-5245), punkt 6.

28 — Ibidem.

58. Domstolen har nyligen i dom av den 8 februari 2000 i målet Emesa Sugar [29] uttryckligen uteslutit att ULT kan anses som en medlemsstat i den mening som avses i fördraget. Domstolen har nämligen fastställt att "[ä]ven om ULT utgör associerade länder och territorier som har särskilda band med gemenskapen, utgör de ändå inte en del av denna, och de befinner sig, i förhållande till gemenskapen, i samma situation som tredje land". [30]

59. Då Nederländska Antillerna är ett ULT kan de inte klassificeras som medlemsstat i den mening som avses i fördraget. [31]

60. Vad gäller sökandens argument att sökanden enligt nationella institutionella bestämmelser ges en vidsträckt självständighet i förhållande till Konungariket Nederländerna och en möjlighet att väcka talan med stöd av bestämmelserna i artikel 173 andra stycket i fördraget, oberoende av den talan som den nederländska regeringen för övrigt kan väcka, skall det erinras om att domstolen saknar behörighet att bedöma fördelningen av behörigheter enligt nationella institutionella bestämmelser. [32] Det ankommer med andra ord inte på gemenskapens institutioner att bestämma fördelningen av behörigheter enligt medlemsstaternas institutionella bestämmelser och de skyldigheter som kan åligga den centrala statsmaktens myndigheter respektive övriga regionala eller lokala myndigheter [33]. Det faller på grund härav uteslutande på medlemsstaterna att avgöra de meningsskiljaktigheter som kan uppkomma när det gäller att bedöma omfattningen av respektive behörighet och av ömsesidiga rättigheter och skyldigheter.

61. Sökandens argument avseende nationella institutionella bestämmelser är följaktligen verkningslöst när det gäller huruvida en talan som grundas på artikel 173 andra stycket i fördraget kan upptas till sakprövning.

62. Av vad ovan anförts följer att sökanden inte har talerätt med tillämpning av artikel 173 andra stycket i fördraget.

Huruvida Nederländska Antillernas talan kan upptas till sakprövning med stöd av deklarationen

63. Sökanden har likaså gjort gällande att sökanden genom deklarationen tillerkänns rätt att väcka talan inför domstol för att

29 — Mål C-17/98 (REG 2000, s. I-675).

30 — Ibidem, punkt 29.

31 — Förstainstansrätten har nyligen, i samband med en talan om ogiltigförklaring som Nederländska Antillerna väckte mot kommissionens förordning om införande av skyddsåtgärder mot import av ris med ursprung i ULT, med tillämpning av denna rättspraxis fastställt att Nederländska Antillerna inte hade någon talerätt enligt artikel 173 andra stycket i fördraget (domen i det ovannämnda målet Nederländska Antillerna mot kommissionen, punkt 43).

32 — Se särskilt dom av den 12 juni 1990 i mål C-8/88, Tyskland mot kommissionen (REG 1990, s. I-2321), punkt 13, men även beslutet i det ovannämnda målet Région wallonne mot kommissionen, punkt 7.

33 — Beslutet i det ovannämnda målet Région wallonne mot kommissionen, punkt 7.

begära att de åtgärder som vidtagits med stöd av det nämnda beslutet ogiltigförklaras.

64. Det skall i det hänseendet erinras om att en förklaring endast kan ha rättslig betydelse om innehållet i förklaringen på något sätt kommit till uttryck i den sekundärrättsakt som föranledde deklarationen. [34]

65. Den nederländska regeringen utarbetade deklarationen i fråga med anledning av ULT-beslutet.

66. Det är följaktligen nödvändigt att bestämmelserna i ULT-beslutet, för att denna deklaration skall ha någon rättslig betydelse, skall syfta till att reglera förfarandena för att väcka talan mot åtgärder som har vidtagits med tillämpning av nämnda beslut.

67. Det framgår av den allmänna systematiken i ULT-beslutet att det har till syfte att genomföra bestämmelserna i fördraget om associering av ULT med medlemsstaterna, men inte att reglera förfaranden för medlemsstaterna och ULT att väcka talan mot sådana rättsakter som kan antas med stöd av ULT-beslutet.

34 — Dom av den 26 februari 1991 i mål C-292/89, Antonissen (REG 1991, s. I-745; svensk specialutgåva, volym 11, s. 55), punkt 18.

68. Det framgår dessutom av den allmänna systematiken i ULT-beslutet att medlemsstaterna är privilegierade samtalsparter till gemenskapsinstitutionerna när åtgärder som vidtagits med tillämpning av nämnda beslut antas eller revideras.

69. Enligt artikel 1.5 och 1.7 i bilaga 4 till ULT-beslutet är det endast medlemsstaterna som har behörighet att hänskjuta kommissionens beslut att införa skyddsåtgärder till rådet inom 10 arbetsdagar efter mottagandet av underrättelsen om beslutet.

70. Det framgår av ovanstående att även om Nederländska Antillerna genom denna deklaration skulle ges rätt att väcka talan hos domstolen, så att denna skall kunna bedöma lagenligheten av de rättsakter som gemenskapens institutioner har antagit med stöd av ULT-beslutet, kan denna deklaration inte ges någon rättslig betydelse eftersom ULT-beslutet inte har till syfte att fastställa förfaranden för att väcka talan mot sådana åtgärder som har vidtagits med tillämpning av nämnda beslut.

71. För att fullständiga bilden vill jag dock tillägga att jag inte tror att den nederländska regeringen genom denna deklaration avsåg att ge Nederländska Antillerna en liknande rätt.

72. I deklarationen föreskrivs nämligen följande:

"Nederländernas regering fäster uppmärksamheten på den struktur av kungadömets författning vilken är ett resultat av stadgan av den 29 december 1954, och särskilt till kungadömets länders autonomi, när det gäller föreskrifterna i beslutet, och på det faktum att beslutet i överensstämmelse härmed antogs i samarbete med regeringarna för Nederländska Antillerna och Aruba i överensstämmelse med de konstitutionella förfaranden som är i kraft i kungadömet.

Den deklarerar att regeringarna i Nederländska Antillerna och Aruba av den anledningen, samt utan hinder för de rättigheter och skyldigheter som tillkommer den enligt fördraget och under beslutet, kommer att efterkomma de förpliktelser som härrör från beslutet."

73. Det framgår uttryckligen av ordalydelsen i dessa bestämmelser att deklarationen inte har till syfte att avvika från bestämmelserna i fördraget eller i ULT-beslutet.

74. Det har framgått att det i ULT-beslutet inte föreskrivs någon regel om förfarandet för medlemsstaterna och ULT att väcka talan mot rättsakter som kan antas med stöd av ULT-beslutet.

75. I fördraget ges ULT dessutom inte någon särskild rätt i fråga om att väcka talan inför domstol, utan enbart på det ekonomiska, sociala och kulturella området. [35]

76. Det framgår dessutom av själva ordalydelsen i deklarationen att den nederländska regeringen inte har tillerkänt Nederländska Antillerna och Aruba några särskilda rättigheter — och *a fortiori* inga rättigheter i fråga om att väcka talan inför domstol — men att den har avsett att påminna regeringarna i dessa ULT om att de måste fullgöra de skyldigheter som följer av beslutet.

77. Bestämmelserna i deklarationen kan följaktligen inte tolkas på så sätt att Nederländska Antillerna genom dessa tilldelas särskilda rättigheter i fråga om att väcka talan inför domstol.

78. Det följer av vad ovan anförts att de allmänna lagbestämmelser om rätten att väcka talan som föreskrivs i fördraget, nämligen bestämmelserna i artikel 173 i fördraget, är tillämpliga i förevarande mål.

Huruvida Nederländska Antillernas talan kan upptas till sakprövning på grundval av artikel 173 tredje stycket i fördraget

35 — Se artiklarna 131—136 i fördraget.

79. Sökanden har yrkat att domen i det ovannämnda målet parlamentet mot rådet skall tillämpas analogt. Sökanden anser att det skall fastställas att talan, eftersom den syftar till att värna om de befogenheter som sökanden getts genom fördraget, kan upptas till sakprövning på grundval av artikel 173 tredje stycket i fördraget.

80. Jag delar inte denna uppfattning. Domstolen har genom domen i det ovannämnda målet parlamentet mot rådet avsett att reglera en processuell fråga som gäller villkoren för att talan som andra gemenskapsinstitutioner än rådet och kommissionen väcker skall upptas till sakprövning. [36] Denna dom syftar till att säkerställa att den institutionella jämvikten respekteras, men inte till att tillerkänna fysiska och juridiska personer, som anser sig ha skadats av en rättsakt med allmän giltighet som har antagits av en gemenskapsinstitution, talerätt. [37]

81. Det tredje stycket i artikel 173 i fördraget, som infördes i fördraget till följd av denna dom, återger endast denna rättspraxis.

82. Det är ostridigt att Nederländska Antillerna inte är någon gemenskapsinstitution som deltar i utarbetandet av gemenskapens rättsakter som skall ha rättsverkan i förhållande till tredje man. Nederländska Antillerna kan således inte åberopa domen i det ovannämnda målet parlamentet mot rådet.

36 — Punkterna 23 och 24.

37 — Ibidem, punkterna 25—27.

83. Det följer av vad ovan anförts att Nederländska Antillernas talan, som grundats på artikel 173 tredje stycket i fördraget, inte kan upptas till sakprövning.

Huruvida Nederländska Antillernas talan kan upptas till sakprövning på grundval av artikel 173 fjärde stycket i fördraget

84. Varje fysisk eller juridisk person får, i enlighet med artikel 173 fjärde stycket i fördraget, väcka talan mot ett beslut som är riktat till honom eller mot ett beslut som, även om det utfärdats i form av en förordning eller ett beslut riktat till en annan person, direkt och personligen berör honom.

85. Då den angripna förordningen inte är ett beslut som är riktat till Nederländska Antillerna, i den mening som avses i artikel 173 fjärde stycket i fördraget, skall det undersökas huruvida förordningen är en rättsakt med allmän giltighet eller om den skall anses vara ett beslut som utfärdats i form av en förordning.

86. För att fastställa huruvida en rättsakt har allmän giltighet eller ej bör rättsaktens art samt de rättsverkningar som den är avsedd att få eller faktiskt får prövas. [38]

38 — Se särskilt dom av den 6 oktober 1982 i mål 307/81, Alusuisse Italia mot rådet och kommissionen (REG 1982, s. 3463; svensk specialutgåva, volym 6, s. 523), punkt 8.

87. Rådet har genom förordning nr 1036/97 antagit normativa åtgärder som utan åtskillnad är generellt tillämpliga på samtliga ekonomiska aktörer som inom sektorn idkar handel med ris med ursprung i ULT med gemenskapen. Den omtvistade förordningen har till syfte och verkan att begränsa importen till gemenskapen av ris med ursprung i samtliga ULT.

88. Denna förordning har således till sin art en allmän giltighet och är inte ett beslut i den mening som avses i artikel 189 i EG-fördraget (nu artikel 249 EG).

89. Det är dock inte uteslutet att en rättsakt trots dess allmänna giltighet kan beröra vissa fysiska eller juridiska personer *direkt och personligen*. [39] Det skall således undersökas om Nederländska Antillerna uppfyller dessa båda villkor.

90. Domstolen har enligt fast rättspraxis [40] fastställt att en fysisk eller juridisk person kan anses vara *personligen* berörd av en rättsakt med allmän giltighet som antagits av en gemenskapsinstitution, om rättsakten angår personen *på grund av vissa egenskaper* som är utmärkande för den eller *på grund av en faktisk situation* som särskiljer personen i förhållande till alla andra personer. En fysisk eller juridisk person anses på den grunden som en "berörd person", det vill säga styrker att den tillhör en begränsad krets personer som berörs i sin juridiska ställning på grund av en faktisk situation som särskiljer dem i förhållande till alla andra personer och försätter dem i en ställning som motsvarar den som gäller för en person som ett beslut är riktat till. [41]

91. Sökanden har hävdat att de båda villkoren är uppfyllda.

92. Den angripna förordningen berör enligt sökanden samtliga ULT. Sökanden drar därav slutsatsen att ULT utgör en begränsad grupp rättssubjekt.

93. Sökanden har dessutom hävdat att Nederländska Antillerna genom dessa åtgärder är en juridisk person som är "berörd" i den mening som avses i domstolens rättspraxis.

94. *I första hand* har Nederländska Antillerna egenskaper som särskiljer det från andra ULT. Sökanden har i det hänseendet hävdat att en betydande sektor av dess

39 — Se särskilt dom av den 18 maj 1994 i mål C-309/89, Codorniu mot rådet (REG 1994, s. I-1853; svensk specialutgåva, volym 15, s. 141), punkt 19.

40 — Se dom av den 15 juli 1963 i mål 25/62, Plaumann mot kommissionen (REG 1963, s. 197; svensk specialutgåva, volym 1, s. 181), av den 17 januari 1985 i mål 11/82, Piraiki-Patraiki m.fl. mot kommissionen (REG 1985, s. 207), punkt 11 och domen i det ovannämnda målet Codorniu mot rådet, punkt 20.

41 — Se särskilt domen i det ovannämnda målet Piraiki-Patraiki m.fl. mot kommissionen, punkterna 17 och 28, och av den 11 februari 1999 i mål C-390/95 P, Antillean Rice Mills m.fl. mot kommissionen (REG 1999, s. I-769), punkt 28.

ekonomi genom den omtvistade förordningen omfattas av märkbara restriktioner.

95. Det framgår av sökandens yttrande att rissektorn år 1996 endast motsvarade 0,9 procent av bruttonationalprodukten i Nederländska Antillerna. Det förefaller minst sagt tvivelaktigt att denna sektor med hänsyn till den angivna siffran skall kunna anses som särskilt betydande för Nederländska Antillernas ekonomi. Bedömningen skulle ha kunnat vara en annan om den ekonomiska sektor som berörs av den omtvistade rättsakten hade motsvarat en betydligt större del av bruttonationalprodukten i ifrågavarande ULT. Det måste således fastställas att sökanden inte har visat att den angripna förordningen angår sökanden på grund av egenskaper som är utmärkande för den och som särskiljer den i förhållande till andra ULT som på liknande sätt åsyftas med den nämnda förordningen.

96. *I andra hand* har sökanden hävdat att Nederländska Antillerna befinner sig i en faktisk situation som särskiljer dem från alla andra personer och försätter dem i en ställning som motsvarar den som gäller för en person som ett beslut är riktat till i den mening som avses i domstolens rättspraxis i det ovannämnda målet Piraiki-Patraiki m.fl. mot kommissionen. Sökanden har i det hänseendet gjort gällande att den definitivt exporterar den största kvantiteten ris med ursprung i ULT till gemenskapen och att rådet, vid den tidpunkt då förordningen antogs, kände till detta särskilda förhållande, men inte tog hänsyn till detta vid utvärderingen av hur skyddsåtgärderna skulle komma att påverka Nederländska Antillernas ekonomi.

97. Det är sant att det faktum att gemenskapsinstitutionerna, för att fatta ett beslut, är skyldiga att i kraft av särskilda bestämmelser beakta de negativa återverkningar som deras beslut riskerar att få på ekonomin i en stat eller på berörda företag kan innebära att dessa olika personer klart identifieras. [42] Domstolen har dock ständigt slagit fast att så faktiskt är fallet endast under förutsättning att staten eller de berörda företagen dessutom bevisar att de befinner sig i en faktisk situation som särskiljer dem i förhållande till alla andra personer. [43] Domstolen har i det avseendet slagit fast att artikel 109.1 i ULT-beslutet innehåller en skyldighet av det slaget. [44]

98. Det framgår på så vis av domstolens rättspraxis att denna skyldighet, som åligger en gemenskapsinstitution, endast utgör ett *indicium* som ger juridiska personer möjlighet att visa sitt särskilda, individuella och personliga intresse av att med stöd av artikel 173 fjärde stycket i fördraget väcka talan mot en rättsakt med allmän giltighet. Om dessa personer förebringade detta bevis skulle de därigenom anses tillhöra en begränsad krets "berörda personer", i den mening som avses i domen i det ovannämnda målet Piraiki-Patraiki m.fl. mot kommissionen.

99. Sökanden har i förevarande fall åberopat domen i det ovannämnda målet Neder-

42 — Domen i det ovannämnda målet Piraiki-Patraiki m.fl. mot kommissionen, punkt 28.

43 — Se särskilt domen i det ovannämnda målet Plaumann mot kommissionen och domen i det ovannämnda målet Piraiki-Patraiki m.fl. mot kommissionen, punkt 28.

44 — Domen i det ovannämnda målet Antillean Rice Mills m.fl. mot kommissionen, punkterna 25—30.

ländska Antillerna mot kommissionen, i vilken det under liknande omständigheter fastställdes att sökandens talan kunde upptas till sakprövning på grundval av artikel 173 fjärde stycket i fördraget.

100. Jag anser dock att jag inte kan dela sökandens uppfattning på grund av förstainstansrättens felaktiga tolkning av domstolens rättspraxis i det ovannämnda målet Piraiki-Patraiki m.fl. mot kommissionen.

101. I domen av den 14 september 1995 i de förenade målen Antillean Rice Mills m.fl. mot kommissionen (nedan kallade ARM-1) gjorde förstainstansrätten en korrekt tillämpning av rättspraxis i det ovannämnda målet Piraiki-Patraiki m.fl. mot kommissionen.[45] Förstainstansrätten påpekade i första hand att ULT-beslutet innehöll en skyldighet för gemenskapsinstitutionerna att ta hänsyn till hur de planerade besluten påverkar den rättsliga ställningen för de identifierade personerna eller de personer som kan identifieras.[46] Förstainstansrätten framhöll i andra hand att de personer som har denna rätt måste bevisa att de befinner sig i en faktisk situation som särskiljer dem i förhållande till alla andra personer.[47] Förstainstansrätten angav i tredje hand att existensen av kontrakt som ingåtts innan skyddsåtgärderna i fråga vidtogs och vars genomförande helt eller delvis hade stoppats genom de åtgärder som vidtogs utgjorde ett "[indicium] för att fastställa den begränsade kretsen av berörda företag... [men] även andra indicier [kunde] komma i fråga".[48] Förstainstansrätten fastställde i fjärde hand att sökandena i målet som anhängiggjorts vid denna domstol hade visat att de befann sig "[i en sådan faktisk situation att de] får anses utgöra berörda [personer]".[49] Förstainstansrätten fastslog i sista hand att "kommissionens invändning om att talan inte kan upptas till prövning inte [kunde] godtas".[50]

102. Förstainstansrätten ansåg således att gemenskapsinstitutionernas skyldighet att ta hänsyn till hur de planerade skyddsåtgärderna påverkar ekonomin i ULT eller i berörda företag endast utgör ett indicium som ger dem möjlighet att förebringa bevis för sitt särskilda, individuella och personliga intresse av att väcka talan om ogiltigförklaring av en rättsakt med allmän giltighet som antagits av en gemenskapsinstitution.

103. I domen i de ovannämnda förenade målen Nederländska Antillerna mot kommissionen gjorde förstainstansrätten däremot varken denna bedömning eller denna undersökning. Förstainstansrätten ansåg i denna dom att *skyldigheten* som åligger gemenskapsinstitutionerna att ta hänsyn till hur de planerade skyddsåtgärderna kan påverka ekonomin i ett ULT utgör *ett tillräckligt villkor* som ger personer med motsvarande rätt möjligheten att anses som "berörda personer" i den mening som avses i domstolens dom i det ovannämnda målet

45 — T-480/93 och T-483/93 (REG 1995, s. II-2305).
46 — Punkt 72.
47 — Ibidem, punkt 73.
48 — Ibidem, punkt 74.
49 — Ibidem, punkt 76.
50 — Ibidem, punkt 80.

Piraiki-Patraiki m.fl. mot kommissionen. [51] Förstainstansrätten har med detta vänt på domstolens resonemang i domen i det ovannämnda målet Piraiki-Patraiki m.fl. mot kommissionen.

104. Punkt 57 i domen i det ovannämnda målet Nederländska Antillerna mot kommissionen är i detta avseende särskilt talande. Förstainstansrätten anger nämligen där följande:

"Såsom kommissionen har påpekat räcker det visserligen inte att en regional gemenskap i en medlemsstat styrker att tillämpningen eller genomförandet av en gemenskapsrättslig rättsakt kan påverka de sociala och ekonomiska villkoren på dess territorium för att den skall anses beröras personligen av denna rättsakt.... I förevarande fall *berörs* emellertid sökanden *personligen* av de omtvistade förordningarna, eftersom kommissionen enligt artikel 109.2 i ULT-beslutet var skyldig att särskilt beakta sökandens situation när den avsåg att anta dessa förordningar". [52]

105. Det följer härav att förstainstansrätten motiverade att Nederländska Antillernas talan kunde upptas till sakprövning enbart med den skyldighet som åligger gemenskapsinstitutionerna att ta hänsyn till hur de planerade åtgärderna påverkar ekonomin i ULT i fråga, medan denna skyldighet enligt domarna i de ovannämnda målen Pitraiki-Patraiki m.fl. mot kommissionen, Plaumann mot kommissionen och ARM-1 endast utgör ett indicium som måste bevisas av att rättsakten i fråga angår de berörda personerna *på grund av vissa egenskaper* som är utmärkande för dem eller på grund av *en faktisk situation* som särskiljer dem i förhållande till alla andra personer.

106. Det framgår av vad ovan anförts [53] att Nederländska Antillerna för att iaktta villkoren enligt domstolens rättspraxis, utöver rådets skyldighet, måste visa att de befinner sig i en faktisk situation som särskiljer dem från och individualiserar dem i förhållande till alla andra ULT.

107. Sökanden har i det avseendet gjort gällande att den definitivt exporterar den största kvantiteten ris med ursprung i ULT till gemenskapen och att rådet, vid den tidpunkt då förordningen antogs, kände till detta särskilda förhållande, men inte tog hänsyn till detta vid utvärderingen av hur skyddsåtgärderna skulle komma att påverka Nederländska Antillernas ekonomi.

108. Enligt min uppfattning är den faktiska situation som sökanden åberopar inte sådan att sökanden kan särskiljas från andra ULT. Sökanden har nämligen endast åberopat viktiga sociala och ekonomiska följder som en tillämpning av den angripna

51 — Punkterna 55—57.

52 — Min kursivering.

53 — Se punkterna 97—101 i detta förslag till avgörande.

förordningen kan förorsaka på dess territorium.

109. Men enligt fast rättspraxis [54] "räcker det... inte att en regional gemenskap i en medlemsstat styrker att tillämpningen eller genomförandet av en gemenskapsrättslig rättsakt kan påverka de sociala och ekonomiska villkoren på dess territorium för att den skall anses beröras personligen av denna rättsakt". [55]

110. Det skall dessutom påpekas att den näringsverksamhet som i förevarande fall påverkas av den nämnda förordningen, nämligen bearbetning på Nederländska Antillernas territorium av ris med ursprung i tredje land, är en näringsverksamhet som när som helst kan utövas av vem som helst och som därför inte är av den arten att den särskiljer Nederländska Antillerna från alla andra ULT. [56]

111. Med hänsyn till det faktum att de varor som kommer från tredje land endast erhåller ett lågt mervärde på ULT:s territorier kan dessutom den ekonomiska sektor som påverkas av den angripna förordningen endast i ringa grad bidra till utvecklingen i ULT. Sökanden har för övrigt angivit att rissektorn år 1996 endast motsvarade 0,9 procent av bruttonationalprodukten i Nederländska Antillerna. Sökanden saknar därför grund när den hävdar att den omtvistade förordningen får allvarliga följder för en viktig sektor av dess ekonomi.

112. Det förefaller inte, med hänsyn till dessa olika omständigheter, som om sökanden har styrkt att den omtvistade förordningen angår den på grund av egenskaper som är utmärkande för den eller på grund av en faktisk situation som särskiljer den från alla andra ULT.

113. Då sökanden inte har styrkt att den berörs personligen av den omtvistade förordningen saknas följaktligen anledning att undersöka huruvida sökanden berörs direkt av denna.

114. Det framgår av vad ovan anförts att sökanden inte kan anses som en "berörd person" i den mening som avses i domstolens rättspraxis. Jag föreslår därför att domstolen skall avvisa talan.

115. En prövning i sak av denna ansökan har följaktligen inte längre något syfte.

54 — Se särskilt beslut av den 16 juni 1998 i mål T-238/97, Comunidad Autónoma de Cantabria mot rådet (REG 1998, s. II-2271), punkterna 21 och 22, och av den 23 oktober 1998 i mål T-609/97, Regione Puglia mot kommissionen och Spanien (REG 1998, s. II-4051), punkterna 21 och 22.

55 — Domen i det ovannämnda målet Nederländska Antillerna mot kommissionen, punkt 57.

56 — Se analogt domen i det ovannämnda målet Plaumann mot kommissionen.

IV — Den nederländska regeringens grunder och yrkanden i mål C-301/97

116. Den nederländska regeringen har åberopat sju grunder till stöd för sin talan, nämligen:

— åsidosättande av rättssäkerhetsprincipen,

— åsidosättande av reglerna i GATT,

— åsidosättande av artikel 109.1 i ULT-beslutet,

— åsidosättande av artikel 109.2 i ULT-beslutet,

— maktmissbruk,

— åsidosättande av förfarandet för revidering av skyddsåtgärder i bilaga 4 till ULT-beslutet, och slutligen

— åsidosättande av artikel 190 i EG-fördraget (nu artikel 253 EG).

V — Bedömning

Den första grunden: Åsidosättande av rättssäkerhetsprincipen

Argument

117. Som första grund har den nederländska regeringen hävdat att rådet har åsidosatt rättssäkerhetsprincipen genom att underlåta att fastställa de berörda företagens och ULT:s rättsliga situation sedan tullkvoten i artikel 1 i den angripna förordningen uttömts. Ett sådant förtydligande hade enligt den nederländska regeringen varit nödvändigt, eftersom i förevarande fall två diametralt motsatta rättsliga situationer är tänkbara. I det första fallet skulle ULT, sedan kvoten tömts, fråntas rätten att importera ris till gemenskapen. I det andra fallet skulle importen av ris vara möjlig, men endast under förutsättning att de tullavgifter som hör till en sådan transaktion erlades. Denna ovisshet är oförenlig med rättssäkerhetsprincipen.

118. Rådet, kommissionen och den spanska och den italienska regeringen har bestridit detta påstående.

Bedömning

119. Rättssäkerhetsprincipen utgör en grundläggande gemenskapsrättslig princip [57] som bland annat ställer krav på att en reglering som innebär att de som den riktar sig till påförs avgifter skall vara klar och exakt, så att de på ett otvetydigt sätt kan få kännedom om sina rättigheter och skyldigheter. [58]

120. Innebörden av den omtvistade förordningen och följderna av dess tillämpning är, vad beträffar den rättsliga situationen för berörda ekonomiska aktörer sedan tullkvoten uttömts, nämligen exportörerna av ris med ursprung i ULT, i förevarande fall tydliga, även om följderna inte anges uttryckligen.

121. I artikel 1 i den omtvistade förordningen begränsas nämligen den kvantitet ris med KN-nummer 1006 med ursprung i ULT [59] som kan importeras och som är befriad från tullavgift, men artikeln har inte till syfte att förbjuda import av varor med ursprung i ULT. Det faktum att en tullkvot föreskrivs innebär med nödvändighet *a contrario* att varje produktkvantitet som överskrider kvoten påförs de tullavgifter som i vanliga fall tillämpas.

122. Tolkningen av denna bestämmelse bekräftas av syftet med den omtvistade förordningen såsom det anges i ingressen till förordningen. Förordningen syftar till att avhjälpa de störningar som har konstaterats inom gemenskapens rissektor och som har förorsakats av den massiva importen av ris med ursprung i ULT. Gemenskapslagstiftaren har i det syftet vidtagit skyddsåtgärder, i överensstämmelse med bestämmelserna i ULT-beslutet. Dessa åtgärder består i en begränsning av importen av ris med ursprung i ULT som är befriat från tullavgifter, men inte i ett förbud mot denna import. En åtgärd som förbjuder all import av varor med ursprung i ULT till gemenskapen skulle för övrigt strida mot bestämmelserna i artikel 131 i fördraget. I denna artikel föreskrivs nämligen att syftet med associeringen är att upprätta nära ekonomiska förbindelser mellan ULT och gemenskapen. Ett förbud mot import av varor med ursprung i ULT skulle emellertid strida mot artikel 131 i fördraget och mot artikel 109.2 i ULT-beslutet, vari anges att den valda skyddsåtgärden skall respektera proportionalitetsprincipen.

57 — Se för ett liknande resonemang dom av den 21 september 1983 i de förenade målen 205/82—215/82, Deutsche Milchkontor m.fl. (REG 1983, s. 2633; svensk specialutgåva, volym 7, s. 233).

58 — Se särskilt dom av den 9 juli 1981 i mål 169/80, Gondrand Frères et Garancini (REG 1981, s. 1931), av den 22 februari 1989 i de förenade målen 92/87 och 93/87, kommissionen mot Frankrike och Förenade kungariket (REG 1989, s. 405), punkt 22, och av den 13 februari 1996 i mål C-143/93, Van Es Douane Agenten (REG 1996, s. I-431), punkt 27.

59 — Nämligen delvis slipat ris med ursprung i ULT som omfattas av regeln om kumulation av ursprung.

123. I domen i det ovannämnda målet Emesa Sugar [60] fastställde domstolen denna tolkning och fastslog att införandet av en skyddsåtgärd som en tullkvot innebär att "det endast är mot betalning av tullar som produkterna i fråga får importeras i större omfattning än vad som följer av tullkvoten".

124. I motsats till vad den nederländska regeringen har hävdat har rådet följaktligen inte åsidosatt rättssäkerhetsprincipen genom att underlåta att uttryckligen ange de berörda företagens och ULT:s rättsliga situation sedan tullkvoten i artikel 1 i den angripna förordningen har uttömts. På grund härav kan talan inte vinna bifall på den första grundens första del.

Den andra grunden: Åsidosättande av artikel 7.5 i avtalet om skyddsåtgärder

Argument

125. Den nederländska regeringen har hävdat att rådet har åsidosatt bestämmelserna i artikel 7.5 i avtalet om skyddsåtgärder genom att anta förordning nr 1036/97 under en tvåårsperiod efter det att förordning nr 304/97 upphörde att gälla.

126. Enligt den nederländska regeringen har artikel 7.5 i avtalet om skyddsåtgärder, vilken anger en klar, precis och ovillkorlig skyldighet, direkt effekt.

127. Artikeln är enligt nämnda regering dessutom tillämplig på förhållandet mellan gemenskapen och ULT, eftersom ULT anses som tredje land vad avser avtalet om upprättande av WTO. [61]

Bedömning

128. Frågan huruvida de avtal som slutits inom ramen för GATT 1994 ingår i de regler som domstolen skall pröva med avseende på lagenligheten av gemenskapsinstitutionernas rättsakter avgjordes genom dom av den 23 november 1999 i målet Portugal mot rådet. [62]

129. Republiken Portugal väckte i detta mål talan om ogiltigförklaring av rådets

60 — Punkt 45.

61 — Se i detta avseende yttrande 1/94 av den 15 november 1994 (REG 1994, s. I-5267; svensk specialutgåva, volym 16, s. 233).

62 — C-149/96 (REG 1999, s. I-8395).

beslut 96/386/EG av den 26 februari 1996 om slutande av avtalsmemoranda mellan Europeiska gemenskapen och Islamiska republiken Pakistan samt Europeiska gemenskapen och Republiken Indien om marknadstillträde för textilvaror [63] på den grunden att vissa av WTO:s, särskilt GATT:s, grundläggande regler och principer hade åsidosatts.

130. Domstolen utgick inte från huruvida avtalens bestämmelser hade direkt effekt eller ej, utan från en bedömning av den särskilda situation som skapats i den internationella rättsordningen genom dessa avtals genomförande.

131. Domstolen erinrade om att det tillkommer varje part i ett avtal att bestämma vilka rättsliga medel som är lämpliga för att säkerställa det fullständiga fullgörandet av de förpliktelser som den har åtagit sig, om inte avtalet, tolkat mot bakgrund av dess innebörd och syfte, självt bestämmer dessa medel.

132. Domstolen ansåg i fråga om medlen i gemenskapens rättsordning i själva verket att det endast är *ömsesidigheten vid genomförandet av avtalet som är relevant.* Domstolen noterade att domstolarna hos gemenskapens viktigaste handelspartners inte kontrollerar lagenligheten vad gäller regler i nationell rätt med avseende på WTO-avtalen och att villkoret om ömsesidighet i allmänhet således inte är uppfyllt.

133. Domstolen drog följaktligen slutsatsen att "WTO-avtalen, med hänsyn till deras beskaffenhet och systematik, i princip inte ingår bland de regler som domstolen skall pröva med avseende på lagenligheten av gemenskapsinstitutionernas rättsakter". [64]

134. Domstolen angav dessutom att "[d]et är endast om gemenskapen avsett att fullgöra en särskild förpliktelse vilken den åtagit sig inom ramen för WTO, eller om en gemenskapsrättsakt uttryckligen hänvisar till vissa bestämmelser i WTO-avtale[n], som det åvilar domstolen att pröva lagenligheten av gemenskapsrättsakten i fråga med hänsyn till WTO:s regler". [65]

135. Det är i förevarande mål ostridigt att den omtvistade förordningen har till syfte att tillämpa artikel 109 i ULT-beslutet och att den inte syftar till att säkerställa fullgörandet i gemenskapens rättsordning av en särskild förpliktelse vilken gemenskapen åtagit sig inom ramen för WTO, och den hänvisar inte heller uttryckligen till vissa bestämmelser i WTO-avtalen.

63 — EGT L 153, s. 47.

64 — Domen i det ovannämnda målet Portugal mot rådet, punkt 47.

65 — Ibidem, punkt 49.

136. Jag anmodar följaktligen domstolen att i enlighet med domstolens rättspraxis i det ovannämnda målet Portugal mot rådet fastställa att Konungariket Nederländerna saknar grund för sitt påstående att den angripna förordningen har antagits i strid med vissa av WTO:s grundläggande regler och principer, särskilt när det gäller artikel 7.5 i avtalet om skyddsåtgärder.

138. Den nederländska regeringen har framhållit att ULT-beslutet i enlighet med artikel 131 i fördraget har till syfte att främja den ekonomiska och sociala utvecklingen i ULT samt att upprätta nära ekonomiska förbindelser mellan dem och gemenskapen. Att fullständigt avveckla tullar vid import till medlemsstaterna av varor med ursprung i ULT utgör i enlighet med artikel 133 i fördraget ett av medlen för att uppnå de ovan angivna målen.

Den tredje grunden: Åsidosättande av artikel 109.1 i ULT-beslutet

Denna grund består av två delar.

139. Enligt den nederländska regeringen förutsätter förverkligandet av dessa mål att mängden varor med ursprung i ULT eller priset på dessa inte kan motivera att skyddsåtgärder vidtas. Förverkligandet av målen för ULT-reglerna, däribland en ökad handel enligt artikel 3 r i fördraget, skulle definitivt äventyras om dessa skäl tilläts motivera vidtagandet av sådana åtgärder. Skyddsåtgärderna skulle då få den verkan att de tillintetgjorde den naturliga utvecklingen av handeln, vilket är fördragets målsättning.

Den tredje grundens första del

Argument

137. Som den tredje grundens första del har den nederländska regeringen hävdat att det framgår av bestämmelserna i artikel 132 i fördraget att de fördelar som tillkommer ULT i samband med associeringens etappvisa förverkligande inte längre kan ifrågasättas av skäl som avser kvantiteten av de varor som importeras från ULT eller deras prisnivå.

140. Den nederländska regeringen har medgivit att skyddsåtgärder kan vidtas, men endast för att bemöta oförutsedda problem eller då de villkor som anges i artikel 134 i fördraget är uppfyllda. Den nederländska regeringen har hävdat att en annan bedömning skulle innebära att principen om liberalisering av handeln mellan gemenskapen och ULT ifrågasattes.

141. Rådet, kommissionen och den spanska och den italienska regeringen har bestridit den nederländska regeringens argument.

Den tredje grundens andra del

Argument

Bedömning

144. Som den tredje grundens andra del har den nederländska regeringen gjort gällande att rådet inte har styrkt att kvantiteten ris eller prisnivån på ris med ursprung i ULT på ett betydande sätt har stört eller riskerar att störa gemenskapsmarknaden.

142. Undersökningen av den nederländska regeringens talan i mål C-110/97 föranledde mig att föreslå domstolen att inte bifalla talan på denna grund.[66] Då den nederländska regeringens argument till stöd för den tredje grundens första del är absolut identiska med de argument som anförts i mål C-110/97 hänvisar jag domstolen till de skäl som jag har anfört där.[67]

145. Rådets uppfattning att *kvantiteten importerat ris* med ursprung i ULT till gemenskapen ständigt utgör ett hot om störning av gemenskapsmarknaden för ris är enligt den nederländska regeringen felaktig.

143. I enlighet med skäl som anförts i mål C-110/97 föreslår jag att domstolen, till skillnad från vad den nederländska regeringen har hävdat, fastställer att artikel 132 i fördraget inte kan tolkas på så sätt att de fördelar som tillkommer ULT i samband med associeringens etappvisa förverkligande inte kan ifrågasättas av skäl som avser kvantiteten av de varor som importeras från ULT eller deras prisnivå. På grund härav kan talan inte vinna bifall på den tredje grundens första del.

146. Den nederländska regeringen har i denna fråga gjort gällande att gemenskapens produktion av Indicaris inte räcker till för att tillgodose gemenskapens behov. Nämnda regering har angett att detta strukturella underskott i fråga om Indicaris endast kan kompenseras av import av ris med ursprung i ULT. Den nederländska regeringen har tillfogat att Konungariket Sveriges, Republiken Finlands och Republiken Österrikes anslutning till Europeiska unionen endast har förvärrat en redan känslig situation.

66 — Se punkterna 64—69 i mitt förslag till avgörande som föredragits i detta mål i dag.

67 — Ibidem.

147. Den nederländska regeringen har dessutom bestridit att det skulle föreligga ett *orsakssamband* mellan importen av ris med ursprung i ULT och den hotande störningen av gemenskapsmarknaden. Nämnda regering har hävdat att den störning som har konstaterats på gemenskapsmarknaden har sin grund i den massiva importen av ris med ursprung i tredje land, i synnerhet Amerikas förenta stater och Egypten, som har blivit möjlig genom rådets förordning (EG) nr 1522/96 av den 24 juli 1996 om öppnande och förvaltning av vissa tullkvoter för import av ris och brutet ris. [68]

148. När det gäller *priset* på ris med ursprung i ULT som efter vad som påstås är lägre än priset på gemenskapens ris har den nederländska regeringen, med stöd av de uppgifter som den redan har lämnat i målet C-110/97, slutligen gjort gällande att priset på ris från ULT är klart högre än priset på gemenskapens ris.

Bedömning

149. Det skall påpekas att den nederländska regeringen i förevarande mål ordagrant har återgivit de argument som den anförde i mål C-110/97. Den nederländska regeringen har dessutom, för att förankra sin bevisning, upprepat samma faktiska omständigheter som de som tillhandahållits i samband med det ovannämnda målet. [69]

150. I mål C-110/97 har jag utförligt redogjort för skälen till att jag anser att den nederländska regeringen inte har förebringat bevis för att rådet skulle ha gjort en uppenbart oriktig bedömning. [70]

151. Jag föreslår följaktligen att domstolen fastställer att det inte har förebringats något bevis för att rådet skulle ha gjort en uppenbart oriktig bedömning vid tillämpningen av artikel 109.1 i ULT-beslutet. Det skall på grund härav fastställas att talan inte kan vinna bifall på den tredje grundens andra del.

Den fjärde grunden: Åsidosättande av artikel 109.2 i ULT-beslutet

Denna grund består av fem delar som kommer att undersökas successivt.

68 — EGT L 190, s. 1. Denna förordning har antagits till följd av de avtal som förhandlats inom GATT.

69 — Se i denna fråga de uppgifter som Konungariket Nederländerna har lämnat i punkt 79 i ansökan.

70 — Se punkterna 83—103 i mitt förslag till avgörande som föredragits i detta mål i dag.

Den fjärde grundens första del

Argument

152. Som den fjärde grundens första del har den nederländska regeringen hävdat att rådet inte har iakttagit den preferensordning för associeringen av EG, ULT, AVS-länderna och tredje land som införts genom fördraget, eftersom den angripna förordningen får den verkan att ris med ursprung i ULT blir dyrare än det ris som kommer från tredje land eller från AVS-länderna.

153. Den nederländska regeringen har i det hänseendet gjort gällande att gemenskapen begränsade importen av motsvarande skalat ris utan tullavgift från ULT till 69 610 ton under perioden den 1 maj—den 30 november 1997, medan tillämpningen av förordning nr 1522/96 under samma period samtidigt medgav en betydligt mer omfattande import av ris med ursprung i tredje land.

154. Rådet har enligt den nederländska regeringen genom detta ställt ULT i ett sämre ekonomiskt läge i förhållande till tredje land. Den nederländska regeringen har därför dragit slutsatsen att preferensordningen EG, ULT, AVS-länderna och tredje land enligt den särskilda associeringsordningen i fjärde delen till fördraget [71] har åsidosatts.

71 — Uppmärksammad på nytt i domen ARM-1, punkt 142.

Bedömning

155. Eftersom den nederländska regeringen har åberopat samma faktiska [72] och rättsliga argument som i målet C-110/97, hänvisar jag domstolen till mina tidigare redogörelser. [73]

156. I överensstämmelse med de skäl som jag har anfört i mål C-110/97 drar jag slutsatsen att tillämpningen av förordning nr 1036/97 inte har lett till att AVS-länderna och tredje land har försatts i ett konkurrensläge som är uppenbart fördelaktigare än ULT-ländernas.

Den fjärde grundens andra del

Argument

157. Som den fjärde grundens andra del har den nederländska regeringen hävdat att rådet har underlåtit att undersöka huruvida de vidtagna skyddsåtgärderna kunde få negativa verkningar på Nederländska Antillernas och Arubas ekonomier.

72 — Se punkterna 83 och 84 i ansökan.

73 — Se punkterna 112—115 i mitt förslag till avgörande som föredragits i detta mål i dag.

158. Den nederländska regeringen har i det avseendet hävdat att den på officiell väg fått kännedom om att kommissionen till och med före mötet, som hölls den 11 april 1997, i den enligt bestämmelserna i bilaga 4 till ULT-beslutet [74] behöriga kommittén redan hade fattat sitt beslut att införa nya skyddsåtgärder när de skyddsåtgärder som föreskrevs i förordning nr 304/97 upphörde att gälla.

Bedömning

159. Den nederländska regeringen har angett att beviset på vad den har anfört står att finna i rapporten av den 27 maj 1997 från rådets arbetsgrupp. [75]

160. Den nederländska regeringen har, liksom i mål C-110/97, [76] inte förebringat någon övertygande bevisning som stöd för sina påståenden. [77]

74 — Enligt artikel 1.2 i bilaga 4 till ULT-beslutet, är denna kommitté sammansatt av företrädare för medlemsstaterna under ordförandeskap av en företrädare för kommissionen. Kommittén har en rådgivande roll. Kommissionen skall nämligen enligt artikel 1.3 samråda med denna innan skyddsåtgärder vidtas. Kommitténs yttrande är inte bindande för kommissionen.

75 — Dokumentnummer 8498/97 (gräns, ULT 23, slutlig 173). Se punkterna 89 och 114 i den nederländska regeringens ansökan.

76 — Se punkterna 120—122 i mitt förslag till avgörande som föredragits i detta mål i dag.

77 — Rapporten från rådets arbetsgrupp av den 27 maj 1997 återfinns inte bland de handlingar som underställts domstolen för bedömning.

161. Talan kan således inte vinna bifall på den fjärde grundens andra del.

Den fjärde grundens tredje del

Argument

162. Som den fjärde grundens tredje del har den nederländska regeringen gjort gällande att rådet har åsidosatt proportionalitetsprincipen genom att som skyddsåtgärd välja en tullkvot i stället för ett minimipris.

163. Den nederländska regeringen har i det hänseendet gjort gällande att valet av ett minimipris hade varit lämpligare när det gäller att förverkliga det mål som rådet eftersträvar, nämligen att undvika överproduktion av ris med ursprung i Nederländska Antillerna [78] och göra det möjligt att kompensera produktionsunderskottet av Indicaris på gemenskapsmarknaden. Den nederländska regeringen har dessutom angett att de berörda företagen genom införandet av ett minimipris hade sluppit att helt upphöra med exporten av ris till gemenskapen.

78 — Även kallat antilliskt ris.

Bedömning

164. Skälen till varför jag anser att den nederländska regeringen inte har förebringat bevis på att rådet har gjort en uppenbart oriktig bedömning har framförts i samband med mål C-110/97. Eftersom den nederländska regeringen [79] har åberopat samma faktiska och rättsliga omständigheter hänvisar jag domstolen till mina tidigare redogörelser. [80]

165. Som jag redan har angett [81] innebär införandet av de omtvistade åtgärderna på intet vis ett förbud mot att antilliskt ris exporteras till gemenskapen sedan kvoten uttömts. Invändningen att det införts en åtgärd genom vilken export av ris till gemenskapen förbjuds till förfång för företag i Nederländska Antillerna är därför helt obefogad.

166. Följaktligen anser jag att den nederländska regeringen inte har förebringat bevis på att införandet av ett minimipris skulle ha medfört mindre störningar för ekonomin i ULT, och särskilt i Nederländska Antillerna och Aruba, och varit lika effektivt som den kritiserade åtgärden för att uppnå de mål som gemenskapslagstiftaren eftersträvar.

167. Det framgår av vad ovan anförts att talan inte kan vinna bifall på den fjärde grundens tredje del.

Den fjärde grundens fjärde del

Argument

168. Som den fjärde grundens fjärde del anser den nederländska regeringen att det i den angripna förordningen inte tagits hänsyn till artikel 109.2 i ULT-beslutet genom att den säkerhet som krävs av importörerna gör att lagstiftningen om särskilda tillämpningsföreskrifter för systemet med import- och exportlicenser för ris inte kan tillämpas. [82]

169. Den nederländska regeringen har till stöd för denna grund gjort gällande att den begärda säkerheten är oproportionerlig i förhållande till det mål som eftersträvas genom ULT-beslutet. Den nederländska regeringen anser nämligen att det är full-

79 — Punkterna 129—134 i mitt förslag till avgörande som föredragits i detta mål i dag.

80 — Ibidem.

81 — Punkterna 119—124 i detta förslag till avgörande.

82 — Kommissionens förordning (EG) nr 1162/95 av den 23 maj 1995 om särskilda tillämpningsföreskrifter för systemet med import- och exportlicenser för spannmål och ris (EGT L 117, s. 2).

ständigt onormalt att den säkerhet som är tillämplig på importen från ULT skall motsvara de tullavgifter som tillämpas på tredje land.

Bedömning

170. De argument som framförts till stöd för den fjärde grundens fjärde del är identiska med dem som den nederländska regeringen redogjort för i mål C-110/97.

171. Av de skäl som jag har redogjort för i samband med undersökningen av mål C-110/97 [83] drar jag följaktligen slutsatsen att den nederländska regeringen inte har förebringat bevis på att rådet genom att vidta den omtvistade åtgärden har åsidosatt proportionalitetsprincipen. Jag föreslår följaktligen att domstolen skall fastställa att talan inte kan vinna bifall på den fjärde grundens fjärde del.

Den fjärde grundens femte del

Argument

172. Den nederländska regeringen har slutligen som den fjärde grundens femte och sista del hävdat att rådet har åsidosatt proportionalitetsprincipen i artikel 109.2 i ULT-beslutet genom att rådets åtgärder, med det successiva antagandet av förordningarna nr 304/97 och 1036/97, inte längre kan anses som tillfälliga undantagsåtgärder.

Bedömning

173. Det skall erinras om att rådet enligt domstolens fasta rättspraxis [84] har ett stort utrymme för skönsmässig bedömning vid tillämpningen av bestämmelserna i artikel 109 i ULT-beslutet. Det är enbart när en åtgärd framstår som uppenbart olämplig i förhållande till det eftersträvade målet som åtgärdens lagenlighet kan påverkas. [85]

174. Kommissionen har, sedan den konstaterat allvarliga störningar på gemenskapens marknad för ris, beslutat att förlänga verkningarna av de första skyddsåtgärderna som vidtogs genom förordning nr 304/97. Det har dock inte förebringats något bevis för att de materiella villkoren för att den omtvistade förordningen skulle kunna antas inte var uppfyllda. Kommissionen

83 — Punkterna 139—143 i mitt förslag till avgörande som föredragits i detta mål i dag.

84 — Se domen i det ovannämnda målet Piraiki-Patraiki m.fl. mot kommissionen, punkt 40, och domen i det ovannämnda målet Antillean Rice Mills m.fl. mot kommissionen, punkt 48.

85 — Se domen i det ovannämnda målet Emesa Sugar, punkt 53.

kan följaktligen inte kritiseras för att den visat aktsamhet genom att vidta åtgärder som är nödvändiga för att den gemensamma jordbrukspolitiken skall fungera väl.

175. Invändningen om respekten för de nya åtgärdernas undantagskaraktär saknar enligt min uppfattning grund i förevarande fall. Den nederländska regeringen har nämligen inte visat att gemenskapsinstitutionerna i detta skede hade för vana att reglera de obalanser som konstaterats på gemenskapsmarknaden för ris genom att successivt anta förordningar som syftat till att begränsa importen av ris med ursprung i ULT. [86] Gemenskapsinstitutionerna tycks tvärtom, med tanke på de successiva förordningar som syftar till denna begränsning, enligt min uppfattning inte längre respektera att denna typ av åtgärder endast får tillgripas undantagsvis.

176. Då de åtgärder som infördes genom förordning nr 1036/97 var begränsade i tiden kan det på samma sätt inte anses att rådets åtgärder inte skulle vara tillfälliga.

177. Jag föreslår följaktligen att domstolen skall fastställa att talan inte kan vinna bifall på den fjärde grundens femte del.

86 — Den omtvistade förordningen är nämligen, vilket skall upprepas, endast den andra skyddsåtgärden i ordningen.

178. Det framgår av vad ovan anförts att det måste fastställas att talan inte kan vinna bifall på den fjärde grunden, som avser åsidosättande av artikel 109.2 i ULT-beslutet.

Den femte grunden: Maktmissbruk

Argument

179. Som femte grund anser den nederländska regeringen att rådet och kommissionen har gjort sig skyldiga till maktmissbruk genom att de har använt sin behörighet enligt artikel 109.1 i ULT-beslutet för ett annat syfte än för vilket behörigheten givits dem.

180. Det är enligt den nederländska regeringen uppenbart att kommissionen och rådet genom vidtagandet av dessa successiva skyddsåtgärder har velat begränsa importen av ris med ursprung i ULT. Kommissionen och rådet borde på grund härav ha tillgripit revideringsförfarandet i ULT-beslutet. Det krävs dock en enhällig överenskommelse mellan medlemsstaterna, däribland med nödvändighet Konungariket Nederländerna, för att en önskad revidering skall komma till stånd. Skyddsåtgärder enligt artikel 109.1 i ULT-beslutet skulle på grund härav ha tillgripits i det fall där det

skulle ha varit nödvändigt att revidera ULT-beslutet.

Bedömning

181. De argument som framförts till stöd för den femte grunden är identiska med dem som den nederländska regeringen har redogjort för i mål C-110/97.

182. Av de skäl som jag har redogjort för i samband med undersökningen av mål C-110/97,[87] drar jag slutsatsen att den nederländska regeringen inte har förebringat något bevis för att rådet, genom att anta den omtvistade förordningen, har gjort sig skyldig till maktmissbruk. Jag föreslår följaktligen att domstolen skall förklara att talan inte kan vinna bifall på den femte grunden.

Den sjätte grunden: Åsidosättande av förfarandet för revidering av skyddsåtgärder enligt bilaga 4 till ULT-beslutet

183. Den nederländska regeringen har som stöd för den sjätte grunden gjort gällande att rådet har underlåtit att rådfråga kommittén, vilket krävs enligt artikel 1.2 i bilaga 4 till ULT-beslutet. Den nederländska regeringen anser dessutom att rådet och kommissionen har underlåtit att höra Nederländska Antillerna och Aruba beträffande den åtgärd som planerades. Nämnda regering har slutligen hävdat att artikel 1.7 i bilaga 4 till ULT-beslutet har åsidosatts. Den sjätte grundens tre delar kommer att undersökas successivt.

Den sjätte grundens första del

Argument

184. Som den sjätte grundens första del anser den nederländska regeringen att bilaga 4 till ULT-beslutet har åsidosatts genom att samråd inte har skett med kommittén i enlighet med det förfarande som föreskrivs i artikel 1.2 i denna bilaga. Artikeln stadgar att "[n]är kommissionen, på begäran av en medlemsstat eller på sitt eget initiativ, beslutar att de i beslutets artikel 109 föreskrivna skyddsåtgärderna skall tillämpas, skall den

...

— samråda med en kommitté, sammansatt av företrädare för medlemsstaterna och under ordförandeskap av en företrädare för kommissionen".

87 — Punkterna 146—150 i mitt förslag till avgörande som föredragits i detta mål i dag.

185. Den nederländska regeringen har angett att kommittén den 11 januari 1993 har fastställt en arbetsordning för medlemsstaternas samråd inom ramen för bilagan. [88] Den nederländska regeringen har noterat att artikel 3 första stycket i arbetsordningen stadgar att "ordföranden skall skicka kallelse, dagordning samt arbetsdokument till kommitténs medlemmar enligt det förfarande som föreskrivs i artikel 8 andra stycket: i dessa dokument skall bland annat handlingar ingå som erhållits från den medlemsstat som har begärt att kommissionen skall tillämpa skyddsåtgärder".

186. Den nederländska regeringen har hävdat att kommitténs möte den 11 april 1997 ägde rum utan att artikel 3 i arbetsordningen iakttogs, eftersom inga handlingar hade lämnats till den nederländska regeringen vid tidpunkten för kallelsen i skrivelse av den 4 april 1997. Den nederländska regeringen anser att artikel 3 i arbetsordningen just har till funktion att ge medlemsstaterna information i förväg om yrkandet om skyddsåtgärder, om kommissionens provisoriska uppfattning i frågan om huruvida skyddsåtgärderna är välgrundade och om formerna för de planerade åtgärderna. Den nederländska regeringen har konstaterat att endast då medlemsstaterna i förväg har dessa uppgifter kan de på ett omdömesgillt sätt utföra den uppgift som de tilldelas genom bilaga 4 till ULT-beslutet.

187. Rådet och kommissionen har svarat att det var på eget initiativ, och inte på begäran av en medlemsstat, som kommissionen sammankallade kommittén. Rådet och kommissionen har konstaterat att kritiken från den nederländska regeringen således saknar rättslig grund. Nämnda institutioner har dessutom gjort gällande att siffrorna om förhållandet för gemenskapens rissektor lämnades under mötet den 11 april 1997, och att Konungariket Nederländerna varken i enlighet med artikel 1.5 i bilaga 4 till ULT-beslutet hänsköt kommissionens förordning till rådet, eller vid rådets undersökning av förordningen nämnde att kommissionen under förloppet skulle ha gjort sig skyldig till något förfarandefel.

Bedömning

188. Det framgår av systematiken i bestämmelserna om kommittén att samrådet med detta organ syftar till att ge dess medlemmar möjlighet att få kännedom om gemenskapsinstitutionernas åsikt om nödvändigheten av att vidta skyddsåtgärder och de faktiska omständigheter som de grundar sig på. Det framgår uttryckligen av ingressen

88 — Rådgivande kommitté i fråga om skyddsåtgärder inom ramen för associeringen av utomeuropeiska länder och territorier (ULT) till Europeiska gemenskapen, rapport från mötet den 11 januari 1993, VIII/112/93, av den 13 januari 1993.

till förordning nr 764/97 att kommissionen beslutade att vidta nya åtgärder med hänsyn till den situation som konstaterats på gemenskapens marknad för ris.[89] Statistiska uppgifter om situationen inom den berörda sektorn har lämnats till kommittén, men det har inte visats att dessa uppgifter är felaktiga.

189. Det är sant att de handlingar som den italienska regeringen har överlämnat inte har överlämnats till kommittén. Det har dock inte visats att denna omständighet bättre skulle ha kunnat upplysa kommittén om kommissionens avsikter och om de faktiska omständigheter som motiverade dessa.

190. Det följer av vad ovan anförts att den första invändningen till stöd för den sjätte grunden följaktligen saknar grund.

Den sjätte grundens andra del

Argument

191. Som den sjätte grundens andra del anser den nederländska regeringen att förfarandet genom vilket kommissionen beslutade om skyddsåtgärder inte har ägt rum i enlighet med gemenskapsrätten genom att kommissionen har underlåtit att höra ULT eller åtminstone Nederländska Antillerna och Aruba i fråga om den skyddsåtgärd som den planerade. Den nederländska regeringen har hävdat att inte heller rådet gjorde det när förordning nr 1036/97 infördes. Såvitt detta krav inte redan uttryckligen återfinns i bilaga 4 till ULT-beslutet skall förfaranderegleria enligt den nederländska regeringen tolkas på så sätt att bilaga 4 till ULT-beslutet görs förenlig med den kontradiktoriska principen, som ingår bland gemenskapsrättens allmänna principer.

192. Kommissionen anser att påståendet att artikel 1.2 i bilaga 4 till ULT-beslutet skall ha åsidosatts inte kan upptas till sakprövning. Denna anmärkning skall anses som en ny grund som framförts vid tidpunkten för repliken, vilket enligt artikel 42.2 i domstolens rättegångsregler inte är tillåtet i det skedet av förfarandet.

193. Kommissionen har för övrigt hävdat att detta påstående saknar grund. Nederländska Antillerna har nämligen på egen begäran hörts vid ett möte för samråd inom partnerskapet.

89 — Tredje övervägandet.

Bedömning

194. I motsats till kommissionen anser jag inte att den sjätte grundens andra del skall avvisas.

195. Påståendet att artikel 1.2 i bilaga 4 till ULT-beslutet har åsidosatts utgör enligt min mening inte en ny grund som framförts vid tidpunkten för repliken, vilket enligt artikel 42.2 i domstolens rättegångsregler är förbjudet i det skedet av förfarandet, utan ett nytt argument till stöd för en grund som redan framförts i samband med den första talan, nämligen åsidosättande av revideringsförfarandet enligt bestämmelserna i bilaga 4 till ULT-beslutet.

196. Argument och grunder är två skilda juridiska begrepp. [90] Det nya argumentet ändrar på intet sätt föremålet för tvisten, utan är endast en redogörelse för en av de rättsliga grunder som den nederländska regeringen framfört redan i början av tvisten. Svarandens rättigheter har på grund härav inte åsidosatts.

197. Vad beträffar prövningen i sak anser jag att talan inte kan vinna bifall på den sjätte grundens andra del.

198. I motsats till den nederländska regeringens påståenden framgår det nämligen att samråd har skett med ULT, särskilt med Nederländska Antillerna och Aruba, om de planerade åtgärderna. [91]

199. Det följer av vad ovan anförts att talan således inte kan vinna bifall på den sjätte grundens andra del.

Den sjätte grundens tredje del

Argument

200. Som den sjätte grundens tredje del har den nederländska regeringen hävdat att artikel 1.7 i bilaga 4 till ULT-beslutet har åsidosatts.

90 — Se särskilt dom av den 12 juni 1958 i mål 2/57, Compagnie des Hauts Fourneaux de Chasse mot Höga myndigheten (REG 1958, s. 129): "Domstolen är av den uppfattningen att det måste göras åtskillnad mellan framförandet av nya grunder under förfarandet och framförandet av vissa nya argument. Domstolen anser att sökanden i förevarande fall inte har framfört nya grunder, utan endast redogjort för de grunder som ingick i ansökan och anfört ett visst antal argument, varav vissa har framförts för första gången i repliken. Det finns inget som hindrar att domstolen under dessa förutsättningar prövar dem." För en nyare dom, se särskilt dom av den 29 maj 1997 i mål C-153/96 P, De Rijk mot kommissionen (REG 1997, s. I-2901), punkt 19.

91 — Detta möte ägde rum den 15 april 1997, vilket den nederländska regeringen anger i punkt 46 i ansökan.

201. I denna artikel föreskrivs en möjlighet för rådet att fatta ett avvikande beslut om en medlemsstat hänskjuter kommissionens beslut till rådet.

202. Den nederländska regeringen har gjort gällande att karaktären av revideringsförfarandet enligt bilaga 4 innebär att rådet, trots att det inte är skyldigt att fatta ett nytt beslut, självständigt måste, om det beslutar att göra det, göra den undersökning som krävs och de konstateranden som måste göras. Den nederländska regeringen har hävdat att rådet i förevarande fall inte har gjort detta. Nämnda regering anser att rådet enbart har grundat sig på kommissionens påståenden att villkoren i artikel 109 i ULT-beslutet var uppfyllda, men att rådet inte hade sådana uppgifter som gjorde det möjligt att kontrollera riktigheten av dessa slutsatser.

203. Den nederländska regeringen har dessutom hävdat att den omtvistade förordningen strider mot förbudet mot retroaktivitet i artikel 1.4 i bilaga 4 till ULT-beslutet.

Bedömning

204. De argument som framförts till stöd för den sjätte grundens tredje del är identiska med dem som den nederländska regeringen redogjort för i mål C-110/97.[92]

205. Av skäl som jag har redogjort för i samband med undersökningen av mål C-110/97[93] drar jag följaktligen slutsatsen att den nederländska regeringen inte har förebringat bevis på att rådet genom att vidta den omtvistade åtgärden har åsidosatt det förfarande för revidering av skyddsåtgärder som föreskrivs i bilaga 4 till ULT-beslutet. Jag föreslår därför att domstolen skall fastställa att talan inte kan vinna bifall på den sjätte grunden.

Den sjunde grunden: Åsidosättande av artikel 190 i fördraget

206. Som sjunde och sista grund anser den nederländska regeringen att förordning nr 1036/97 inte har motiverats i enlighet med artikel 190 i fördraget.

92 — Se punkterna 151—157 i mitt förslag till avgörande som föredragits i detta mål i dag.

93 — Ibidem, punkterna 158—165.

Argument

207. Den nederländska regeringen har i det avseendet gjort gällande att motiveringen av den omtvistade förordningen endast består i allmänna påståenden i så abstrakta ordalag att de nästan alltid är korrekta, oavsett vilka faktiska omständigheter som har förevarit, och att detta inte räcker för att motivera en specifik skyddsåtgärd.

208. Den nederländska regeringen har gjort gällande att bristerna i motiveringen inte kan uppvägas av det faktum att den, då den var delaktig i genomförandet av det ifrågasatta beslutet, hade tillgång till uppgifter som gav den möjlighet att själv fylla luckorna i motiveringen.

Bedömning

209. Jag har redan undersökt kraven som ställs i domstolens rättspraxis i fråga om iakttagande av bestämmelserna i artikel 190 i fördraget i liknande mål. [94] Sammanfattningsvis framgår det att domstolen anser att det av motiveringen klart och tydligt skall framgå hur den gemenskapsmyndighet som har antagit rättsakten har resonerat, så att de som berörs därav kan få kännedom om skälen för den vidtagna åtgärden och så att domstolen ges möjlighet att utöva sin prövningsrätt. [95]

210. Domstolen har i ett liknande fall [96] bland annat närmare angett att det "ankommer... på rådet att bedöma om resultaten av tillämpningen av en förordning som det har utfärdat medför att det finns anledning att göra vissa ändringar i denna. Följaktligen behövde rådet, i motsats till vad [sökande] regeringen har gjort gällande, inte i motiveringen åberopa en förändring av de omständigheter som hade lett fram till fastställandet av den första kvoten." [97] Domstolen har även framhållit att "[e]ftersom rådet redogjorde för de eftersträvade målen, behövde det inte motivera de tekniska lösningar som det valde och i synnerhet inte storleken på ökningen av den omtvistade kvoten" [98].

94 — Ibidem, punkterna 169—175.

95 — Se särskilt dom av den 13 oktober 1992 i de förenade målen C-63/90 och C-67/90, Portugal och Spanien mot rådet (REG 1992, s. I-5073; svensk specialutgåva, volym 13, s. 123), punkt 16.

96 — Se dom av den 19 november 1998 i mål C-284/94, Spanien mot rådet (REG 1998, s. I-7309), punkt 30. Frågan för domstolen var att bedöma huruvida rådet genom att anta förordning (EG) nr 1921/94 av den 25 juli 1994 om ändring av rådets förordning (EG) nr 519/94 om gemenskapsregler för import från vissa tredje länder (EGT L 198, s. 1; svensk specialutgåva, område 11, volym 32, s. 112) hade åsidosatt bestämmelserna i artikel 190 i fördraget.

97 — Ibidem, punkt 34.

98 — Ibidem, punkt 35.

211. Det skall påpekas att den omtvistade förordningen i förevarande fall är en rättsakt med allmän tillämpning och att den ingår i en rad förordningar som utfärdats av gemenskapsinstitutionerna i syfte att genomföra och förlika två komplicerade politikområden, nämligen det politikområde som eftersträvas genom den gemensamma jordbrukspolitiken på marknaden för ris och det som åsyftas genom den ekonomiska politik som utarbetats inom ramen för reglerna om associering av ULT.

212. Det framgår dessutom att den helhetssituation som har lett fram till antagandet av den omtvistade förordningen närmare anges i motiven till denna.

Det anges sålunda i andra övervägandet att de allvarliga störningar inom gemenskapens rissektor och risken för en betydande försämring inom denna sektor kvarstår trots tidigare vidtagna skyddsåtgärder. Det förklaras dessutom av att den gemensamma marknaden för ris karaktäriseras av en bräcklig situation till följd av år av torka under regleringsåren 1994/1995 och 1995/1996 och av en underskottsproduktion i fråga om Indicaris. [99]

213. I motiven till den omtvistade förordningen anges även de allmänna mål som förordningen syftar till att uppnå.

Det anges bland annat att de störningar som har fastställts på gemenskapens marknad för Indicaris, som har orsakats av importen av ris med ursprung i ULT, riskerar att äventyra gemenskapslagstiftarens ansträngningar som består i att via tillfälliga arealbidrag uppmuntra gemenskapens jordbrukare att producera Indicaris [100] och att det följaktligen skall vidtas skyddsåtgärder avsedda att förhindra att dessa störningar förvärras och att den gemensamma jordbrukspolitikens ansträngningar för omställning av produktionen på risområdet äventyras.

214. Det skall fastslås att rådet klart och tydligt har angett hur det resonerade vid antagandet av den omtvistade förordningen.

215. Härav följer att talan inte kan vinna bifall på den sista grunden.

99 — Sjunde och åttonde övervägandena.

100 — Åttonde övervägandet.

Förslag till avgörande

216. På grund av vad ovan anförts föreslår jag att domstolen skall,

1) i mål C-301/97,

— ogilla talan,

— förplikta Konungariket Nederländerna att bära sin rättegångskostnad och ersätta Europeiska unionens råds rättegångskostnad,

— besluta att Konungariket Spanien, Republiken Frankrike, Republiken Italien och Europeiska gemenskapernas kommission skall bära sina rättegångskostnader,

2) i mål C-452/98,

— avvisa talan,

— förplikta Nederländska Antillerna att bära sin rättegångskostnad och ersätta Europeiska unionens råds rättegångskostnad,

— besluta att Konungariket Spanien, Republiken Frankrike, Republiken Italien, Konungariket Nederländerna och Europeiska kommissionen skall bära sina rättegångskostnader.